

ליקוטים וסיפורים נפלאים - כי תשא

חרדו שני הסוחרים לגורל עדריהם, ומיהרו אל הצדיק שיעתיר עבורם שלא יהיה בהם נגף. הגיעו לבית הצדיק, והמשרת עצר בעדם: הצדיק לומד, ואין להפריעו! יש להמתין ולחכות עד שדלתו תפתח. התחננו ואמרו: "כל רכושינו עלול לרדת לטמיון, בכל דקה מתים שוורים לעשרות!

בעדרנו מושקע הונם של אלמנות ויתומים. שותפים הם בעסקנו, וישאו איתנו בהפסדנו!"

פג לבו של המשרת, והוא פינה את הדרך. עלו הסוחרים בסולם, נקשו בדלת ופתחוה, ונכנסו לחדרו של הרב.

הרב ישב בחדרו, עטוף בטלית ומוכתר בתפילין, ועסק בסתרי תורה.

כששמע את הדלת נפתחה, נשא ראשו וראה את הבאים - ועיניו קמו, פיו נפער בתדהמה וחיוורון כיסה את פניו. כמעט התעלף.

כעבור רגע ארוך התעשת, שמע את זעקתם וברכם כמבוקשם, והקדוש ברוך הוא 'רצון יראיו

"כי תשא את ראש בני ישראל" (ל, יב)

ה"אור החיים" הקדוש שואל שתי שאלות: מדוע כתבה התורה הק' הלשון 'תשא' ולא 'תפקוד' כמו שכתוב 'אך את מטה לוי לא תפקוד' (במדבר ג, טו), וכן, מדוע כתבה 'את ראש' ולא הספיק לומר 'כי תשא את בני ישראל'?

ועונה, שאדם שהולך בקומה זקופה, כשראשו למעלה, הוא שואף לרוחניות ולהתעלות, ואילו הבהמה שהולכת כפופה וראשה למטה, שואפת לגשמיות.

אדם מישראל שחוטא, יתכן שבפועל הולך הוא על שתי רגליים, גם דוב מסוגל לכך, וגם קוף מסוגל לכך, אבל במהותו הרוחנית הוא הושפל לארץ, לארציות ולגשמיות, "נמשל כבהמות נדמו". על גחוננו ילך, עיניו משוטטות אחר עשב למאכל, ואינן נשואות אל על, לאלוקיו.

לפיכך, נצטווה משה רבנו לשאת את ראש בני ישראל, לזקוף את קומתם הרוחנית, ולרומם את מושגייהם.

להפכם לבני אדם!

ידוע הסיפור על הרה"ק הצדיק רבי יצחק מנשכיו זצ"ל, שהיה מתבודד בחדרו אשר בעליית הגג, ולומד תורה בקדושה וטהרה, והיה מצווה למשרתו באזהרה חמורה שלא יפריעו לו, ולא יכנסו לחדרו.

פעם ביום פתח בעצמו את דלתו, ואז היו הכל נכנסים לחדרו בחרדת קודש, לקבל ברכתו ולהוושע בעצתו.

בין אנשיו היו שני סוחרים בקר, שלא עשו צעד בלא ברכתו. לפני כל קנייה או מכירה שאלו בעצתו, והצליחו בכל מעשיהם.

פעם פרצה מגיפה בעדרי הבקר, פרות ושוורים חסונים מתו כזבובים, עדרים שלמים נמחו מעל פני האדמה.

"מה אני עושה היום...?"

אחד התפקידים העמוסים ביותר בבנין מוסדי הוא - השָׁרֵת, זה שאחראי על התקונים בכל המבנה.

בכל בקר כאשר השָׁרֵת מגיע לבנין המוסד, המנהל מגיש לו רשימה של עֶשֶׂר או עֶשְׂרִים תקונים דְרוּשִׁים, וְזֶה התפקיד שְׁלוֹ לְהִיּוֹם!

לפעמים גם יזעק השָׁרֵת באמצע היום, ולעתים אף באמצע משימה, וְעָלִיו יְהִיָּה לַעֲזֹב אֶת כָּל אֲשֶׁר עָסוּק בּוֹ, עַל מְנַת לְטַפֵּל בְּאַרְוַע דְּחוּף שְׂאִינוֹ סוֹבֵל דְּחוּי.

כָּלֵנו שָׁרְתִים בְּעוֹלָם הַזֶּה! בְּכָל בְּקָר אֲנַחְנוּ מְתַעוֹרְרִים - וּמְקַבְּלִים רְשִׁימָה שֶׁל תְּקוּנִים שְׁעָלֵינוּ לְבַצֵּעַ... רְשִׁימָה שֶׁל קְשִׁיִּים וְאַתְגָּרִים שְׁעָלֵינוּ לְצַלַח בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם!

מָה יֵשׁ בְּרְשִׁימָה? נְסוּ לְהִזְכֵּר מָה הָיָה לָכֶם קֶשֶׁה הַיּוֹם, זֹהוּי הַרְשִׁימָה... 'תְּקוּנִים' בְּתַחֲמוֹמֵי הַבַּיִת, הַחֲנוּכָּה, הַחֲבָרִים, הַפְּרָנְסָה, הַבְּרִיאוֹת אוּ מִצַּב הַרוּחַ.

לְפַעְמִים, הַמְטָלָה תִּנְחַת עֵלֵינוּ, בְּאַמְצַע עֶסוּק חָשׁוּב מְאֹד, וְעָלֵינוּ לְדַעַת שְׂמֵדַת הַחֲשִׁיבוֹת נְמַדְדַת עַל פִּי עֵינָיו שֶׁל הַמְּנַהֵל הַמְּשַׁלַּח.

יֵשׁ הַרְבֵּה מָה לְתַקֵּן... אֲבָל אֵין לְשַׁפֵּחַ אֶת הָעֶקֶר: הַמְּנַהֵל לֹא נוֹתֵן אֶת זֶה סֵתֶם כְּדִי לְהִצִּיק, מְדַבֵּר בְּרְשִׁימָה שֶׁל תְּקוּנִים!!!

יֵשׁ כָּאֵן תְּקוּנִים שָׁרֵק אֶתָּה מְסַגֵּל לְבַצֵּעַ!

יעשה' ותפסק המגפה.

לאחר שהלכו, קרא הרב למשרת, ואמר לו: "מה זאת עשית, הרי הוריתי לך שלא להכניס אנשים לחדרי בשעת לימודי?"

התנצל המשרת ואמר שהיתה זו שעת הדחק, ואלמנות ויתומים היו עלולים להפסיד את כספם.

התרצה הרב, ואמר: "טוב עשית, אך דע לך שלא בכדי ציויתך על כך. כשאני לומד, מצוי אני בעולם שכולו אור

וזוהר, רוחניות והתעלות, ועלי להכין את עצמי, ולרדת עשר מעלות אחורנית, כדי לקבל את קהל הפונים המצויים בעולם של חולין וגשמיות.

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - כי תשא

אותו כסף, שהאדם עמל וטרח להשיגו, ואימץ בזה את מיטב כוחות גופו ונפשו, ולמרות זאת מונע את עצמו מלהשתמש בו למילוי תאוותיו, ומקמץ ממנו שלא להרבות לקנות בו אף את צרכי גופו, אלא משתמש בו בעיקר לצרכי מצוה, כסף זה ראוי להיות כופר נפש. (אזנים לתורה)

כשהם פתחו את הדלת ונכנסו מבלי הודעה והכנה מוקדמת, כמעט והתעלפתי! לפתע ראיתי שוורים לבושים כבני אדם, והרהרתי בבעתה: מאימתי יודעים שוורים לעלות בסולם!?" וכבר אמר הבעל שם טוב הק' "אדם נמצא היכן שמחשבותיו נמצאות".

"ראה קראתי בשם בצלאל בן אורי בן חור" (לא, ב)

אמר רבי יצחק אין מעמידין פרנס על הצבור אלא אם כן נמלכים בציבור שנאמר 'ראו קרא ה' בשם בצלאל' (לה, ל) אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה, הגון עליך בצלאל? אמר לו רבונו של עולם אם לפניך הגון לפני לא כל שכן? אמר לו אף על פי כן, לך אמור להם. הלך ואמר להם לישראל, הגון עליכם בצלאל? אמרו לו אם לפני הקדוש ברוך הוא ולפניך הוא הגון, לפנינו לא כל שכן? (ברכות נה).

ולכאורה, מדוע דוקא כאן היה צורך לקבל את הסכמת עם ישראל למינוי, מה שלא מצינו בשאר מינויים כגון נשיאים וכו'?" זאת מפני שמלאכת המשכן באה לכפר על חטא העגל, בצלאל היה שלוחם של ישראל לכפרה, ולכן נשאלו בני ישראל האם ראוי בצלאל בעיניהם, כשם ששליח ציבור צריך להיות על דעת הקהל, ולא בעל כרחם. (תורת משה)

"ויתן אל משה ככלותו" (לא, יח)

כתב רש"י: "ככלתו, כתיב חסר, שנמסרה לו תורה במתנה ככלה לחתן..."

"זה יתנו" (ל, יג)

דרשו חז"ל שמשה התקשה מהו מחצית השקל, והראה לו הקדוש ברוך הוא כמין מטבע של אש, שמשקלה מחצית השקל, ואמר לו: "כזה יתנו".

צריך להבין, במה נתקשה משה, עד שהוצרך הקדוש ברוך הוא להמחיש לו את הדבר? וכי לא ראה מימיו צורה של מטבע? ומדוע הראה לו הקדוש ברוך הוא מטבע של אש, ולא של כסף? הלא הציווי היה לתת מטבע של כסף. ויש לומר שמשה לא נתקשה לדעת מהי צורת המטבע, אלא התקשה להבין את סגולת הכסף, קשה היה לו להבין כיצד זה שהכסף, שהוא אם כל חטאת, ישמש ככופר

נניח והמנהל מענין לקחת את אחד העובדים לתפקיד מסוים ונחשק, תפקיד הנושא בחבו חפוך עם מיליארדי שקלים. מה הדבר הראשון שעל המנהל לבדק אצל אותו עובד לפני שהוא מפקיד בידי את הסכום האגדי? כמובן, את מדת נאמנותו וישרו... על המנהל לבדק: האם הוא זוכר היטב שהכסף הנתון בידי אינו שלו, הוא רק פקדון יקר שהפקד אצלו באמונה - או שהכסף מסונר את שקול דעתו, והוא יבזבז אותו בלי שקול דעת מתוך שכנוע שהכסף אכן שייך לו בבלעדיות. פיצד נתן לבדק את זה? ישנה דרך פשוטה מאוד לבדיקה: המנהל נוטל ממנו את מעט הכסף שיש בידי כיום. על פי התגובה שלו, לפי זה יקבע עתידו: אם יתעצבן ויכעס - זה אומר שהוא אינו נאמן כל כך, כי מדוע הוא כועס? רק כי הוא היה משכנע שהכסף שייך לו - ועכשיו לקחו לו את משוש חיי... אכל אם הוא יקבל זאת בהכנעה, הבוס נתן והבוס לקח ומה לי להתעצבן על מה שלא שייך לי כלל - זה מראה על נאמנות אמיתית. אפשר לסמוך עליו בהחלט.

נפש, וכדי להשיב לו על תמיהתו, הראה הקדוש ברוך הוא למשה דוקא מטבע של אש, שבזה רצה לומר שכשם שהאש יש בה שני צדדים, צד חיובי, שמסייעת בבישול ובעוד עניינים, וצד שלילי, ששורפת ומזיקה, כן הכסף יש לו שתי פנים, צד שלילי, אך גם צד חיובי. מצד אחד יכול הכסף להביא את האדם לידי גנבה, גולה, אונאה, רציחה, ומילוי כל תאוותיו השפלות, ומצד שני, ניתן להשתמש בכסף לעשיית מצוות: להאכיל ולהלביש עניים, לקנות חפצי מצוה, ועוד כהנה וכהנה מעשים טובים.

לעי"נ האשה החשובה מרת
מרים יוכבד ב"ר צבי
ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשון תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - כי תשא

"וירא אהרן ויבן מזבח לפניו וגו'" (לב, ה)

ליצני הדור היו שואלים: מדוע ראוי אהרן להקריב על גבי המזבח, והרי הוא עצמו בנה מזבח לעגל הזהב. בשלמא על עשיית העגל אנוס היה, אולם מזבח לא נתבקש לבנות אלא מעצמו עשה?

תירץ ה"בן איש חי" על פי משל: ביער אחד, חיו חבורת שודדים עזי נפש, שהיו חומסים עוברי דרכים. את שללם הרב הטמינו במערות במעבה היער. יום אחד, יצא בן המלך אל היער לצוד ציד, כאשר ראו אותו השודדים מתקרב אליהם, החליטו לשדוד אותו ולאחר מכן להשליך אותו אל אחד הבורות.

ריחם אחד השודדים על בן המלך, פנה לחבריו ואמר: אין כל צורך שנלחם כולנו עמו, שהרי הוא בודד, שובו למערה ואני אלחם איתו לבדי! הסכימו השודדים לדבריו.

כאשר התקרב בן המלך, התנפל עליו השודד ונטל את כל רכושו, אולם במקום להשליך אותו אל הבור שיחררו לשוב אל בית אביו.

שב בן המלך אל הארמון, וסיפר למלך את אשר אירע לו. כעס המלך מאד, ושלח פלוגה מחייליו המובחרים, והללו השתלטו על

השודדים, והובילו אותם כבולים בשלשלאות אל עיר הבירה.

כאשר הובאו לפני המלך, זיהה מיד בן המלך את אותו שודד שהתנפל עליו, ועל כן מיהר המלך וגזר עליו כעונש נוסף, שיספוג שמונים מלקות...

נאנח השודד - אוי לליבי! אוי ללבך? - התפלא המלך - אוי לגבך שיספוג את המכות, אולם מדוע אוי ללבך? אוי לליבי - השיב השודד - שנתן לי עצה רעה להציל את בן המלך!

הקשיב המלך, ושמע ממנו את כל אשר אירע, והבין כי שודד זה הציל את בנו ממיתה, על כן שיחרר אותו, העניק לו מתנות רבות ואף מינה אותו לתפקיד חשוב בממלכה!

מובא בצוואת רבי אליעזר הגדול: "בני, הוי זהיר בהכנסת כלה לחופה ולשמח חתן, שכל המשמחו כאילו קיבל תורה מהר סיני שנאמר "ויתן אל משה ככלתו" - כלתו כתיב, ודאי יום שנתנה תורה, כיום שנכנסה כלה לחופה". מובא בשם כ"ק הרה"ק מקלויזנבורג זצ"ל שכאשר מסייעים לחתן וכלה ודואגים להם לצרכי הנישואין, אזי האדם המסייע, מקבל לא רק את שכר מצוות הכנסת כלה, אלא לזכותו נזקפים גם כל הדורות שיצאו מזיווג זה, ומלבד שאוכל פירותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא, הוא מקבל שכר גם על התורה והמצוות שיוצאי חלציהם מקיימים עד סוף כל הדורות. הוריו של רבינו הגרא"מ שך זצ"ל היו ידועים בעיירה וואבוילניק כבעלי צדקה וחסד.

פעם אירע שהוצרכו בעיירה לסכום כסף כדי לחתן כלה יתומה.

ביודעם את ליבה הרחום של האם פנו אליה גבאי הצדקה. באותם ימים לא היתה הפרוטה מצויה בבית, אך לבה הרחום לא יכל לעמוד מנגד, מצוקתה של הכלה היתומה טרדה את מנוחתה: "סוף סוף זוכה אותה מסכנה להקים בית, היאך ניתן לעמוד מנגד"!

לפתע נפלו עיניה על

הארון המסוגר, שם שכנו כלי הכסף שבעלה רבי עזריאל נתן לה במתנה גמורה כדי שתוכל לעשות בהם כרצונה. כלים אלה נועדו על ידה לשימוש בחג הפסח, הם היו בעלי ערך, ולכן היססה, ואז החליטה בכל זאת לעשות מעשה. ביד בוטחת פתחה את דלתות הארון, וכלי הכסף היקרים נמסרו לידי הגבאים...

בהגיע ליל הסדר ניגש רבי עזריאל לעטר את שולחן החג בכלים הנאים.

כשפנה להוציאם מהארון הופתע. הארון ריק. לתמיהתו: "היכן הכלים?" השיבה: "בכלי הכסף הוקם בית בישראל"!

(איש לרעהו)

הבורא ית"ש רוצה להעניק לנו שפע חדש, געדאנק חדש, אור ות, חבור אליו בצורה בלתי רגילה - אכל זה שוה המון! אי אפשר להביא השגות ושפע רוחני וגשמי למי שאינו נאמן, למי שיהיה בטוח שהכל שיה לו! מה הבורא עושה? שולח רגע של קשי, רגע של נפילה. הפסד צורב. אם אנו מתעצבנים, נשכרים, מתנאשים - זה מורה על מעט חסר נאמנות! כי למה לנו לכעס אם הכל שיה אליו ממילא! אבל אם אנו מקבלים זאת בהכנעה, ומבינים שכל מה שקרה אינו בגלל ענש או 'עין הרע' - אלא רק כי השם מנסה אותנו, זהו הפתח לישועה הבאה, לשפע העצום שבוא! (נקודות של אור - ספינקא)

לעי"נ האשה החשובה מרת
צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר
שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - כי תשא

להוועץ בו כדת מה לעשות האם להמשיך במלחמתו בתוך הישיבה או שמא עליו למשוך ידיו מכל הרעיון ולעזוב את הישיבה.

ענה לו הח"ח: "אף פעם לא ראיתי נרדף שמפסיד..."

הבין רבי ירוחם מדבריו שכדאי לו לוותר ולעזוב את הישיבה. הוא אכן עבר לישיבת מיר, שם הצליח ועלה לגדולה והגיע לעצם שיא פריחתו ותפארתו.

כן הוא גם הנמשל - אמר ה"בן איש חי" - אהרן הכהן ידע כי ה"ערב רב" שבבני ישראל יכולים לבנות מזבח במהירות, ואף להקריב עליו קורבנות עוד באותו היום, ואם יעשו כן יקצוף ה' עליהם מאד.

משום כך, התנדב לבנות בעצמו את המזבח, והשתהה רבות בבנייתו, עד שלא היה ראוי להקריב עליו עוד באותו היום, וביום המחר בבוקר השכם - ידע אהרן - שישוב משה מן ההר ויתבטל כל העניין.

על מעשהו זה, זכה אהרן לשכר שיהיה הוא מקריב על גבי המזבח בבית המקדש!
(וקראת לשבת עונג)

"ורב חסד" (לד, ז)

נכדו של הגרא"ל שטיינמן זצ"ל סיפר: מידי ראש חודש, היו מגיעים עשרות ראשי כוללים וישיבות לקבל מידי הרב שטיינמן סכומי כסף. במשך כל היום היה תור ארוך שהגיע עד המדרכה ברחוב חזון איש בב"ב. אחד מהעומדים בתור, היה אדם שביזה והשמיץ את הרב שטיינמן ברבים בהדפסת מודעות רחוב נגדו...

אמר הנכד להרב שטיינמן: "האם ראש הישיבה יודע שפלוגי שמקבל תמיכה כספית חודשית, משמיצו ברבים..."

הגיב הרב שטיינמן: "אם כך הרי שביחס אליו כבר אין לי את שיקול הדעת הנכון כמה לתת לו... כי לכל אחד אני נותן כפי שיקול דעתי, אך אצלו יש לי כבר "נגיעות",

ואם כן אני צריך לתת לו יותר... כדי לצאת מן הספק!...! מלמל הנכד ברוב מבוכתו: "אם כן, שווה לראשי הכוללים להשמיץ את סבא... ככל שירבו במודעות רחוב נגד סבא, כך יקבלו יותר..."

מעשה בחסיד אחד שהיה מתיחד במקום אחד והיה לומד במסכת חגיגה; והיה מהפך בה ומתדבב בה פְּעָמִים, עד שְׁלָמַד אותה היטב והיתה שְׁגוּרָה בפיו. ולא היה יודע מסכת אחרת מן התלמוד והיה שוֹנֵה בה פֶּל יָמָיו.

פִּיּוֹן שֶׁנִּפְטָר מִן הָעוֹלָם, הָיָה בְּבִיתוֹ לְבָדוֹ וְלֹא הָיָה שׁוֹם אָדָם יוֹדֵעַ פְּטִירָתוֹ. בָּאָה דְמוֹת אִשָּׁה אַחַת וְעָמְדָה עָלָיו וְהִרְיָמָה קוֹלָהּ בְּכִי וּמְסָפָד. וְתָרְבָה אֲנָחְתָה וְצַעֲקָתָה, עַד אֲשֶׁר נִתְקַבְּצוּ הַקְּמוֹן, וְתֹאמַר לָהֶם: "סִפְדוּ לְחִסֵּד הַזֶּה וְקַבְּרוּהוּ וְכַבְּדוּ אֶת אָרוֹנוֹ וְתִזְכּוּ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא; שֶׁזֶה כַּבְּדֵנִי כָּל יָמָיו וְלֹא הָיִיתִי עֹזְבָה וְלֹא שְׂכוּחָה."

מִיָּד נִתְקַבְּצוּ כָּל הַנְּשִׁים וַיָּשְׁבוּ עִמָּה וַעֲשׂוּ עָלָיו מְסָפָד גָּדוֹל וְעֲצוּם. וְהָאֲנָשִׁים הִתְעַסְקוּ בְּתַכְרִיכָיו וְכָל צָרְכֵי קְבוּרָתוֹ וְקָבְרוּ אוֹתוֹ בְּכָבוֹד גָּדוֹל. וְאוֹתָהּ אִשָּׁה בּוֹכָה וְצוֹעֲקָת.

אָמְרוּ לָהּ: "מָה שְׂמָךְ" ? אָמְרָה לָהֶם: "חֲגִיגָה שְׁמִי."

פִּיּוֹן שֶׁנִּקְבַּר אוֹתוֹ חִסֵּד, נִעְלָמָה אוֹתָהּ הָאִשָּׁה מִן הָעֵיִן. מִיָּד יָדְעוּ, שֶׁמְסַכֵּת חֲגִיגָה שְׁנֹרְאִית לָהֶם בְּצוּרַת אִשָּׁה בָּאָה בְּשַׁעַת פְּטִירָתוֹ לְסַפֵּד לוֹ וּלְבַכּוֹתוֹ וּלְקַבְּרוֹ בְּכָבוֹד, עַל שֶׁהָיָה שוֹנֵה אוֹתָהּ תָּמִיד וְשׁוֹקֵד לְלַמֵּד בָּהּ.

וְהֵלֵא דְבָרִים קָל וְחֹמֶר: וּמָה חִסֵּד זֶה שֶׁלֹּא לְמַד אֶלֶּא מְסַכֵּת אַחַת בְּלִבָּד - כֶּה, הַלּוֹמֵד תּוֹרָה הֶרְבֵּה וּמְלַמְּדָה לְאַחֵרִים וּמְעַמִּיד תְּלָמִידִים הֶרְבֵּה עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה!

(מְנוֹרַת הַמְּאוֹר בְּשֵׁם מְדַרְשׁ תַּנְחוּמָא)

"ארך אפים" (לד, ז)

אמרו חז"ל, כל זמן שישראל חוטאין יעשו לפני כסדר הזה ואני מוחל להם (ראש השנה יז).

בספר ראשית חכמה (שער הענוה פ"א) כתב: שמעתי בשם הגאונים על מה שאמרו חז"ל יעשו לפני כסדר הזה, הכוונה שיעשו סדר המדות שלימד הקב"ה למשה שהוא א-ל רחום וחנון. דהיינו מה הוא רחום אף אתה תהיה רחום וכך לכל הי"ג מדות.

הגה"צ רבי ירוחם לייבוביץ זצ"ל כיהן כמשגיח בישיבת ראדין - ישיבתו של

החפץ חיים, טרם הגיע לכהן כמשגיח בישיבת מיר. כאשר דחקה לו השעה בישיבת ראדין עקב התעקשותו הבלתי מתפשרת על לימוד המוסר שיונהג בישיבה, דבר שעורר תסיסה רבתי בקרב רבים מבני הישיבה שלא

הסתירו זאת, נכנס רבי ירוחם אל החפץ חיים